

University of Groningen

Schoolsucces van Friese leerlingen in het voortgezet onderwijs

de Boer, Hester

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2009

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

de Boer, H. (2009). *Schoolsucces van Friese leerlingen in het voortgezet onderwijs*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Literatuur

- Andriessen, I., & Phalet, K. (2003). Wanneer onderwijs werkt: naar een contextuele benadering van acculturatie en schoolsucces van allochtone jongeren. *Migrantenstudies*, 19, 266-282.
- Bakker, B. F. M., & Cremers, P. G. J. (1994). Gelijke kansen in het onderwijs? Een vergelijking van vier cohorten leerlingen in hun overgang naar het voortgezet onderwijs. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 3, 191-203.
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51, 1173-1182.
- Bassanini, A., & Scarpetta, S. (2001). Does human capital matter for growth in OECD countries? Evidence from pooled mean-group estimates. *OECD Economics Department Working Papers*, no. 282. *OECD Publishing*.
- Berkhout, E., & Leeuwen, M. van (2000). *Wie kiezen er voor techniek? Instroom en doorstroom in hoger natuur- en techniekonderwijs en uitstroom naar de arbeidsmarkt*. Delft: Axis.
- Blok, H., & Saris, W. E. (1980). Relevante variabelen bij het doorverwijzen na de lagere school; een structureel model. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 5, 231-247.
- Bosker, R. J., & Velden, R. K. W. van der (1989). The effects of schools on the educational career of disadvantaged pupils. In B. P. M. Creemers, T. Peters, & D. Reynolds (Eds.), *School effectiveness and school improvement* (pp. 141-155). Lisse: Swets & Zeitlinger.
- Bosma, H., & Cremers, P. (1996). Schooladviezen van allochtone leerlingen. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 21, 262-271.
- Boudon, R. (1974). *Education, opportunity and social inequality. Changing prospects in western society*. New York: John Wiley.
- Boves, T., & Vousten, R. (1996). Thuistaal en schoolresultaten. In R. van Hout, & J. Kruijssen (Red.), *Taalvariëties: Toonzettingen en modulaties op een thema* (pp. 23-28). Dordrecht: Foris Publications.
- Brophy, J. E. (1983). Research on the self-fulfilling prophecy and teacher expectations. *Journal of Educational Psychology*, 75, 631-661.
- Browne, W. J. (2003). *MCMC Estimation in MLwiN*. London: Institute of Education.
- Brutsaert, H. (2007). Verschillende leerprestaties bij meisjes en jongens: enkele kanttekeningen. *Het hoofdstuk, september 2007*, 6-13. Opgehaald op 27 mei 2009, van <http://www.acw.be/downloads/degids/degids-200709-6.pdf>
- Bun-Siersma, B. G. P. M., & Spruit, L. G. M. (1982). *Regionale factoren en individuele schoolloopbanen. Een exploratief onderzoek naar de effecten van het gemeentelijk en nodaal niveau op individuele schoolloopbanen*. Den Haag: KASKI.
- CFI (2007). *Bijlage A en B behorende bij artikel 2, eerste lid, van de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 8 mei 2007, nr. HO/BL/2007/3152, houdende nadere vooropleidingseisen hoger onderwijs*.

- Claassen A., & Mulder, L. (2006). *Na vier jaar voortgezet onderwijs. Afsluitende rapportage over Prima-cohort 00-8 in het vierde jaar en eindexamens van vmbo-leerlingen*. Nijmegen: ITS.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioural sciences*. 2nd ed. Hillsdale, N. J.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Dekkers, H. P. J. M., Bosker, R. J., & Driessen, G. W. J. M. (2000). Complex inequalities of educational opportunities. A large-scale longitudinal study on the relation between gender, social class, ethnicity and school success. *Educational Research and Evaluation*, 6, 59-82.
- Dijk, H. van, & Tellegen, P. J. (2004). *Nederlandse intelligentietest voor onderwijsniveau*. Amsterdam: Boom test uitgevers.
- Driessen, G. (1991). Discrepancies tussen toetsresultaten en doorstroomniveau. Positieve discriminatie bij de overgang basisonderwijs – voortgezet onderwijs? *Pedagogische Studiën*, 68, 27-35.
- Driessen, G., Doesborgh, J., Ledoux, G., Overmaat, M., Roeleveld, J., & Veen, I. van der (2005). *Van basis- naar voortgezet onderwijs. Voorbereiding, advisering en effecten*. Nijmegen/Amsterdam: ITS/SCO-Kohnstamm Instituut.
- Driessen, G., & Smeets, E. (2007). De relatie tussen prestaties en advies. Onder- of overadvisering bij de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs? In Inspectie van het Onderwijs, *Onderadvisering in beeld* (pp. 59-81). Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.
- Driessen, G., & Withagen, V. (1999). Language varieties and educational achievement of indigenous primary school pupils. *Language, Culture and Curriculum*, 12, 1-22.
- Dronkers, J., Erp, M. van, Robijns, M., & Roeleveld, J. (1998). Krijgen leerlingen in de grote steden en met name in Amsterdam te hoge adviezen? De relaties tussen taal- en rekenscores en advies binnen en buiten de Randstad onderzocht. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 23, 17-30.
- Europese Commissie (2006). *Progress towards the Lisbon objectives in education and training. SEC(2006) 639*. Brussel: Europese Commissie.
- Goldenberg, C., Gallimore, R., Reese, L., & Garnier, H. (2001). Cause or effect? A longitudinal study of immigrant Latino parents' aspirations and expectations, and their children's school performance. *American Educational Research Journal*, 38, 547-582.
- Good, T. L. (1987). Two decades of research on teacher expectations: Findings and future directions. *Journal of Teacher Education*, 38, 32-47.
- Guldemond, H., & Bosker, R. J. (2006). *Onderwijsachterstanden en ontwikkelingen in prestaties*. Groningen: GION.
- Halsey, A. H., Lauder, H., Brown, P., & Wells, A. S. (1997). *Education, culture, economy and society*. Oxford: University Press.
- Healy, T., & Côté, S. (2001). *The well-being of nations. The role of human and social capital*. OECD: Centre for Educational Research and Innovation.
- Heesters, K., Berkel, S. van, Schoot, F. van der, & Hemker, B. (2007). *Balans van het lesonderwijs aan het einde van de basisschool 4. Uitkomsten van de vierde peiling in 2005*. Arnhem: Cito (PPON-reeks nr. 33).

- Herder, A., & Bot, K. de (2005). *Vroeg vreemdetalenonderwijs in internationaal perspectief, literatuurstudie*. Groningen: Expertisecentrum taal, onderwijs en communicatie Rijksuniversiteit Groningen.
- Hermans, H. J. M. (1983). *PMT-K-83. Prestatiemotivatietest voor kinderen*. Lisse: Swets & Zeitlinger.
- Hermanussen, J., & Joukes, G. (2002). *Techniek in de peiling. Analyse profielkeuze havo/vwo, instroom hbo en wo bèta/techniek*. Delft: Axis
- Hoeven-van Doornum, A. A. van der (1994). Effecten van streefniveaus in het basisonderwijs op schoolloopbanen in het voortgezet onderwijs. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 19, 204-213.
- Inspectie van het Onderwijs (2009). *De kwaliteit van het onderwijs in het noorden van Nederland. Basisonderwijs en voortgezet onderwijs in Groningen, Fryslân en Drenthe*. Den Haag: Inspectie van het Onderwijs.
- Jansen Heijtmajer, W., & Cremers, P. (1993). Nederlands als tweede taal: Moeilijk voor allochtone en autochtone leerlingen. *Samenwijs*, 14, 104-107.
- Jong, M. J. de (1987). *Herkomst, kennis en kansen. Allochtone en autochtone leerlingen tijdens de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs*. Lisse: Swets & Zeitlinger B.V.
- Jong, S. de, & Riemersma, A. M. J. (1996). Taalpeiling in Friesland. *Pedagogische Studiën*, 73, 291-302.
- Jussim, L. (1989). Teacher expectations: Self-fulfilling prophecies, perceptual biases and accuracy. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 469-480.
- Jussim, L., Eccles, J., & Madon, S. (1996). Social perception, social stereotypes and teacher expectations: Accuracy and the quest for the powerful self-fulfilling prophecy. In M. P. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 28, pp. 281-388). San Diego, CA: Academic Press.
- Jussim, L., & Harber, K. D. (2005). Teacher expectations and self-fulfilling prophecies: Knowns and unknowns, resolved and unresolved controversies. *Personality and Social Psychology Review*, 9, 131-155.
- Kerkhoff, A. (1988). *Taalvaardigheid en schoolsucces. De relatie tussen taalvaardigheid Nederlands en schoolsucces van allochtone en autochtone leerlingen aan het einde van de basisschool*. Lisse: Swets & Zeitlinger B.V.
- Kluger, A. N., & Denisi, A. (1996). The effects of feedback interventions on performance: A historical review, a meta-analysis, and a preliminary feedback intervention theory. *Psychological Bulletin*, 119, 254-284.
- Koeslag, M., & Dronkers, J. (1994). Overadvisering en de schoolloopbanen van migrantenleerlingen en autochtone leerlingen in het voortgezet onderwijs. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 19, 240-258.
- Korpershoek, H., Kuiper, H., & Werf, M. P. C. van der (2006). *Havo-5 en vwo-5 en de tweede fase: de bovenbouwstudie van VOCL'99*. Groningen: GION.
- Kraaykamp, G. (2005). Dialect en sociale ongelijkheid: Een empirische studie naar de sociaal-economische gevolgen van het spreken van dialect in de jeugd. *Pedagogische Studiën*, 82, 390-403.
- Kuppens, T., & Elchardus, M. (2003). *Een verkennend onderzoek naar regionale verschillen in studieprestaties in Vlaanderen en de oorzaken ervan. Eindrapport van het OBPWO-project OBPWO 01.05*. Vrije Universiteit Brussel: Vakgroep Sociologie, Onderzoeksgroep TOR.

- Kuyper, H., Lubbers, M. J., & Werf, M. P. C. van der (2003). *VOCL'99-1: Technisch rapport*. Groningen: GION.
- Kuyper, H., Werf, M. P. C. van der, & Lubbers, M. J. (2000). Motivation, metacognition and self-regulation as predictors of long term educational attainment. *Educational Research and evaluation*, 3, 181-205.
- Kuyper, H., & Werf, M. P. C. van der (2001). *Inventarisatie van het verloop van leerlingstromen in het voortgezet onderwijs*. Groningen: GION/ Den Haag: Onderwijsraad.
- Kuyper, H., & Werf, M. P. C. van der (2003). *VOCL'99: de resultaten in het eerste leerjaar*. Groningen: GION.
- Kuyper, H., & Werf, M. P. C. van der (2007). *De resultaten van VOCL'89, VOCL'93 en VOCL'99. Vergelijkende analyses van prestaties en rendement*. Groningen: GION.
- Langen, A. van (2005). *Unequal participation in mathematics and science education*. Nijmegen: ITS.
- Langen, A. van, & Driessen, G. (2006). *Sekseverschillen in onderwijsloopbanen. Een internationaal comparatieve trendstudie*. Nijmegen: ITS.
- Langen, A. van, Driessen, G., & Dekkers, H. (2008). Sekseverschillen in onderwijsloopbanen in Nederland. *Pedagogische Studiën*, 85, 3-15.
- Langen, A. van, & Hulsen, M. (2001). *Prestaties van leerlingen en het gebruik van Fries als voertaal op basisscholen in Friesland*. Nijmegen: ITS.
- Langen, A. van, & Suhre, C. (2001). *Ontwikkelingen in de schoolloopbanen van achterstandsleerlingen. Vergelijkende analyses van een aantal leerlingcohorten in basis- en voortgezet onderwijs*. Nijmegen: ITS.
- Luyten, H. (2004). Succes in het voortgezet onderwijs: Capaciteiten, inzet of achtergrond? *Pedagogische Studiën*, 81, 151-166.
- Luyten, H., & Bosker, R. J. (2004). Hoe meritocratisch zijn schooladviezen? *Pedagogische Studiën*, 81, 89-103.
- Madon, S. J., Jussim, L., & Eccles, J. (1997). In search of the powerful self-fulfilling prophecy. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72, 791-809.
- McKnown, C., & Weinstein, R. S. (2002). Modelling the role of child ethnicity and gender in children's differential response to teacher expectations. *Journal of Applied Social Psychology*, 32, 159-184.
- Meesters, M. J. (1992). *Loopbanen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Verticale en horizontale differentiatie in het voortgezet onderwijs: oorzaken en gevolgen voor de arbeidsmarktpositie van Nederlandse jongeren*. Nijmegen: ITS.
- Meijnen, G. W. (2004). Het concept meritocratie in het voortgezet onderwijs. *Pedagogische Studiën*, 81, 79-88.
- Mulder, L. (1993a). Secondary school recommendations in relation to student and school characteristics. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 18, 111-119.
- Mulder, L. (1993b). De invloed van het advies op de schoolloopbaan van de OVB-doelgroep leerlingen in het voortgezet onderwijs. *Pedagogische Studiën*, 70, 242-251.
- Mulder, L., Roeleveld, J., & Vierke, H. (2007). *Onderbenutting van capaciteiten in basis- en voortgezet onderwijs*. Den Haag: Onderwijsraad.

- Peschar, J., & Wesselingh, A. (1995). *Onderwijssociologie*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Provincie Fryslân (2006). *Boppeslach. Onderwijsnota provinsje Fryslân*. Leeuwarden: Provincie Fryslân.
- Provincie Fryslân (2007). *Sociaal rapport Fryslân 2007*. Leeuwarden: Provincie Fryslân.
- Rasbash, J., Steele, F., Browne, W., & Prosser, B. (2000). *A user's guide to MLwiN. Version 2.0*. London: Institute of Education.
- Raudenbush, S. W. (1984). Magnitude of teacher expectancy effects on pupil IQ as a function of the credibility of expectancy induction: A synthesis of findings from 18 experiments. *Journal of Educational Psychology*, 76, 85-97.
- Rekers-Mombarg, L., & Langen, A. van (2004). Causale modellering van het vakkenkeuzeproces: Verschillen tussen jongens en meisjes. *Pedagogische Studiën*, 81, 134-150.
- ROA (2008). *Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2007*. Maastricht: Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt.
- Roscigno, V. J., & Crowley, M. L. (2001). Rurality, institutional disadvantage and achievement/attainment. *Rural Sociology*, 66, 268-292.
- Rosenthal, R., & Jacobson, L. (1968). *Pygmalion in the classroom: Teacher expectation and pupils' intellectual development*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Rubie-Davies, C. Hattie, J., & Hamilton, R. (2006). Expecting the best for students: Teacher expectations and academic outcomes. *British Journal of Educational Psychology*, 76, 429-444.
- Ruijven, E. C. M. van (2000). *Naar school. Participatie en prestaties in de provincie Fryslân*. Leeuwarden: Fryske Akademy.
- Ruijven, E. C. M. van (2003). *Voorsprong of achterstand? Onderzoek naar het onderwijsniveau van de Friese leerlingen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs*. Leeuwarden: Fryske Akademy.
- Ruijven, E. C. M. van (2004). *Onderwijseffectiviteit in Fryslân. Onderzoek naar de onderwijsresultaten van de leerlingen en de kwaliteit van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs in Fryslân*. Leeuwarden: Fryske Akademy.
- Ruijven, E. C. M. van (2006). *Leervorderingen in het Friese basisonderwijs. Onderzoek naar het onderwijsniveau en de leervorderingen van de leerlingen in het Friese basisonderwijs*. Leeuwarden: Fryske Akademy.
- Ruijven, E. C. M. van (2007). Trijetalige skoalle in Fryslân. Deelonderzoek naar de taalvaardigheid Fries en Nederlands van de leerlingen in een drietalig onderwijsmodel in Fryslân. *Paper gepresenteerd op de Onderwijsresearch dagen, juni 2007 te Groningen*.
- Sammons, P. (1995). Gender, ethnic and socio-economic differences in attainment and progress: A longitudinal analysis of student achievement over 9 years. *British Educational Research Journal*, 21, 465-485.
- Smith, A. E., Jussim, L., & Eccles, J. (1999). Do self-fulfilling prophecies accumulate, dissipate or remain stable over time? *Journal of Personality and Social Psychology*, 77, 548-565.
- Snijders, T., & Bosker, R. J. (1999). *Multilevel analysis. An introduction to basic and advanced multilevel modeling*. London: Sage Publications.

- Uerz, D., Dekkers, H., & Béguin, A. A. (2004). Mathematics and language skills and the choice of science subjects in secondary education. *Educational Research and Evaluation, 10*, 163-182.
- Uerz, D., & Mulder, L. (1999). *Onderwijsachterstanden in het voortgezet onderwijs. Deel 1: de overgang van basis naar voortgezet onderwijs van cohort 96-8*. Nijmegen: ITS.
- Veenstra, R. (1999). *Leerlingen-klassen-scholen. Prestaties en vorderingen van leerlingen in het voortgezet onderwijs*. Amsterdam: Thela Thesis.
- Vegt, A. L. van der, & Velzen, J. van (2002). *Dilemma's in het groen. Een analyse van onderwijskansen voor 1.25 leerlingen in het basisonderwijs op het platteland*. Middelburg: Scoop.
- Velden, R. K. W. van der (1994). Sociale herkomst, gezinskenmerken en schoolsucces. *Pedagogische Studiën, 71*, 82-93.
- Verbeek, J. (1982). *Het voortgezet onderwijs in Friesland. Een cijfermatige verkenning*. Leeuwarden: Provinsjale Underwiisried fan Fryslân.
- Verhaar, C. H. A., & Westering, Y. van (2007). Combating social reproduction: how Frisian children can benefit from the agenda of the new Dutch minister for Youth and Family. In: H. Moerbeek, A. Niehof, & J. van Ophem (Red.), *Changing families and their lifestyles* (pp. 153-169). Wageningen: Wageningen Academic Publishers.
- Vogels, R., & Bronneman-Helmers, R. (2003). *Autochtone achterstandsleerlingen: een vergeten groep*. Den Haag: SCP.
- Vogels, R. (2006). Onderwijs. In Steenbekkers, A., Simon, C., & Veldheer, V. (Red.), *Thuis op het platteland. De leefsituatie van platteland en stad vergeleken* (pp. 121-148). Den Haag: SCP.
- Weinstein, R. S. (2002). *Reaching higher: The power of expectations in schooling*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Werf, M. P. C. van der, Kuypers, H., & Lubbers, M. J. (1999). *Achtergrond- en gezinskenmerken van leerlingen en opbrengsten in het voortgezet onderwijs*. Groningen: GION.
- Werf, M. P. C. van der, Lubbers, M. J., & Kuypers, H. (2002). *Het interne rendement van het voortgezet onderwijs*. Groningen: GION.
- Wijnstra, J. M. (1976). *Het onderwijs aan van huis uit Friestalige kinderen: verslag van een evaluatie-onderzoek in een meertalige regio*. Den Haag: Staatsuitgeverij.
- Ytsma, J. (1999). Tweeklassigheid bij kleuters in Friesland. In E. Huls, & B. Weltens (Red.), *Artikelen van de derde sociolinguïstische conferentie* (pp. 497-508). Delft: Uitgeverij Eburon.